TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. rugsėjo 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas – Direktyva 72/166/EEB – Direktyva 84/5/EEB – Direktyva 90/232/EEB – Vairuotojas, atsakingas už eismo įvykį, per kurį žuvo jo sutuoktinė, transporto priemonėje važiavusi kaip keleivė – Nacionalinė teisės norma, pagal kurią draudžiama atlyginti turtinę žalą, kurią patyrė už eismo įvykį atsakingas vairuotojas“

Byloje C-506/16

dėl *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apeliacinis teismas, Portugalija) 2016 m. liepos 7 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. rugsėjo 26 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**José Joaquim Neto de Sousa**

prieš

**Estado português**

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai A. Arabadjiev (pranešėjas) ir S. Rodin,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Estado português*, atstovaujamos M.E. Duarte Rodrigues,

– Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes ir M. Figueiredo bei S. Jaulino,

– Europos Komisijos, atstovaujamos P. Costa de Oliveira ir K.-Ph. Wojcik,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: portugalų.

**Sprendimą**

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1983 m. gruodžio 30 d. Antrosios Tarybos direktyvos 84/5/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (OL L 8, 1984, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 3), iš dalies pakeistos 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/14/EB (OL L 149, 2005, p. 14; toliau – Antroji direktyva), ir 1990 m. gegužės 14 d. Trečiosios Tarybos direktyvos 90/232/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (OL L 129, 1990, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 249; toliau - Trečioji direktyva) išaiškinimo.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant José Joaquim Neto de Sousa ir Estado português (Portugalijos valstybė) ginčą dėl nurodomo Sąjungos teisės pažeidimo, kuris esą priskirtinas *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas, Portugalija).

## Teisinis pagrindas

### *Sąjungos teisė*

3 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/103/EB dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo patikrinimo (OL L 263, 2009, p. 11) buvo panaikinta 1972 m. balandžio 24 d. Tarybos direktyva 72/166/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo įgyvendinimu, suderinimo (OL L 103, 1972, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 10; toliau – Pirmoji direktyva), taip pat Antroji ir Trečioji direktyvos. Vis dėlto, turint omenyje pagrindinės bylos faktinių aplinkybių susiklostymo datą, reikia atsižvelgti į panaikintas direktyvas.

4 Pagal Pirmosios direktyvos 3 straipsnio 1 dalį:

„Kiekviena valstybė narė <…> imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra jos teritorijoje, valdytojų civilinė atsakomybė būtų apdrausta. Apdraustosios atsakomybės apimtis, draudimo nuostatos ir sąlygos yra nustatomos remiantis šiomis priemonėmis.“ Apdraustosios atsakomybės apimtis, draudimo nuostatos ir sąlygos yra nustatomos remiantis šiomis priemonėmis.“

5 Antrosios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„[Pirmosios direktyvos] 3 straipsnio 1 dalyje minimas draudimas privalomai apima draudiminę apsaugą ir turtui padarytos žalos, ir žalos asmeniui atveju.“

6 Minėtos direktyvos 3 straipsnis buvo suformuluotas taip:

„Draudėjo, vairuotojo, ar bet kurio kito asmens, kuris pagal civilinę teisę įvykio atveju turi atsakyti ir kurio atsakomybė apdrausta 1 straipsnio 1 dalyje nurodytu draudimu, šeimos nariams draudiminė apsauga žalos jų asmeniui atveju negali būti netaikoma dėl jų ryšio su tuo asmeniu.“

7 Trečiosios direktyvos 1 straipsnyje numatyta:

„<…> [Pirmosios direktyvos] 3 straipsnio 1 dalyje minimas draudimas apima atsakomybę dėl visiems keleiviams, išskyrus vairuotoją, padarytos žalos dėl transporto priemonės naudojimo.

<…>“

### *Portugalijos teisė*

8 Pagal 1985 m. gruodžio 31 d. *Decreto-Lei* Nr. 522/85 *Seguro Obrigatório de Responsabilidade Civil Automóvel* (Dekretas įstatymas Nr. 522/85 dėl privalomojo motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo), iš dalies pakeisto 1994 m. gegužės 19 d. *Decreto-Lei* Nr. 130/94 (Dekretas įstatymas Nr. 130/94) (toliau – Dekretas įstatymas Nr. 522/85), 7 straipsnio 1 dalį privalomasis motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas (toliau – privalomasis draudimas) neapima žalos, susijusios su kūno sužalojimais, kurią patyrė apdraustos transporto priemonės vairuotojas.

9 Iš Dekreto įstatymo Nr. 522/85 7 straipsnio 3 dalies matyti, kad jei per eismo įvykį žūsta, be kita ko, transporto priemonės vairuotojo, turinčio draudimo polisą, sutuoktinis, už eismo įvykį atsakingam asmeniui neturtinė žala neatlyginama.

10 Remiantis Civilinio kodekso 483 straipsniu, asmuo, kuris dėl savo kaltės neteisėtai pažeidžia kito asmens teises, privalo atlyginti nukentėjusiam asmeniui dėl to patirtą žalą.

11 Šio kodekso 495 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad jei yra žuvusiųjų arba padaryta kūno sužalojimų, asmenys, kurie galėjo reikalauti išlaikymo iš nukentėjusiojo asmens arba kuriems šis asmuo mokėjo išlaikymą vykdydamas prigimtinę pareigą, turi teisę į žalos atlyginimą.

### Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

12 2005 m. gruodžio 3 d. *Paredes* (Portugalija) įvyko transporto priemonės, kurią vairavo J. J. Neto de Sousa, apsidraudęs draudimo bendrovėje *Zurich*, ir kitos transporto priemonės eismo įvykis. J. J. Neto de Sousa, kuris prarado savo transporto priemonės kontrolę, buvo pripažintas atsakingu už šį eismo įvykį. Šioje transporto priemonėje kaip keleivė važiavo J. J. Neto de Sousa sutuoktinė A. C. Rocha Carvalho; ji per eismo įvykį žuvo.

13 J. J. Neto de Sousa *Tribunal Judicial de Paredes* (*Paredes* pirmosios instancijos teismas, Portugalija) pareiškė ieškinį bendrovei *Zurich* prašydama priteisti iš šios draudimo bendrovės 335 700 EUR sumą su palūkanomis tam, kad būtų atlyginta per 2005 m. gruodžio 3 d. eismo įvykį padaryta turtinė žala ir žala, susijusi su kūno sužalojimais. Jis, be kita ko, teigė, kad Dekreto įstatymo Nr. 522/85 7 straipsnio 3 dalis neužkerta kelio gauti žalos atlyginimą už eismo įvykį atsakingam asmeniui.

14 *Tribunal Judicial de Paredes* (*Paredes* pirmosios instancijos teismas) atmetė J. J. Neto de Sousa prašymą atlyginti turtinę žalą motyvuodamas tuo, kad šis teismas negalėjo nustatyti nei to, kokios buvo J. J. Neto de Sousa pajamos ir išlaidos, nei to, kiek žuvusioji prisidėjo ar turėjo prisidėti prie šios poros pajamų. Šis teismas taip pat atmetė prašymą atlyginti neturtinę žalą motyvuodamas tuo, kad šios žalos atlyginimas negalimas pagal Dekreto įstatymo Nr. 522/85 7 straipsnio 3 dalį.

15 J. J. Neto de Sousa tą sprendimą apskundė *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apeliacinis teismas, Portugalija) tik dėl turtinės žalos atlyginimo. Tas teismas apeliacinį skundą atmetė iš esmės dėl to, kad J. J. Neto de Sousa neturi teisės į žalos atlyginimą, nes jis buvo už eismo įvykį, per kurį žuvo jo sutuoktinė, važiavusi jo vairuojamoje transporto priemonėje kaip keleivė, atsakingas vairuotojas.

16 J. J. Neto de Sousa kreipėsi į *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas, Portugalija) pakartodamas savo argumentą, kad Dekretas įstatymas Nr. 522/85 neužkerta kelio gauti turtinės žalos, kurią patyrė už eismo įvykį atsakingas vairuotojas dėl jo sutuoktinės žūties, atlyginimą ir teigdamas, kad atsisakydamas pripažinti jo teisę į turtinės žalos, patirtos dėl jo sutuoktinės, kuri buvo į eismo įvykį

patekusios transporto priemonės keleivė, žūties, atlyginimą *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apeliacinis teismas) pažeidė šio dekreto įstatymo 7 straipsnio 3 dalį. J. J. Neto de Sousa šio teismo taip pat paprašė pagal SESV 267 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą siekiant išsiaiškinti, ar pagal Antrosios ir Trečiosios direktyvų nuostatas draudžiama atlyginti tokią žalą.

17 *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas) apeliacinį skundą atmetė. Iš esmės jis manė, kad J. J. Neto de Sousa teisė į žalos atlyginimą reglamentuojama tiek Civilinio kodekso 495 straipsnio 3 dalyje, tiek šio kodekso 483 straipsnyje, kad ši teisė atsirado asmeniui, kuris reikalauja žalos atlyginimo, o ne nukentėjusiajam asmeniui taikomoje „teisinėje sistemoje“ ir kad netinkamai vairuodamas J. J. Neto de Sousa pakenkė vienai iš savo teisių. Šis teismas padarė išvadą, kad remiantis maksima *sibi imputet*, Civilinio kodekso 495 straipsnio 3 dalyje numatyta teisė negali būti suteikta asmeniui, kuris vienintelis yra atsakingas už eismo įvykį, per kurį žuvo jo sutuoktinis, važiavęs jo vairuojamoje transporto priemonėje kaip keleivis, todėl nereikėjo atlyginti žalos J. J. Neto de Sousa.

18 Kiek tai susiję su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas) iš esmės manė, kad Antrojoje ir Trečiojoje direktyvose yra nustatyta privalomojo draudimo sistema, paliekant nacionalinei teisei reglamentuoti civilinę atsakomybę ir kad net jeigu, kiek tai susiję su keleiviais, ši sistema tam tikra dalimi remiasi nacionaline teise, Dekreto įstatymo Nr. 522/85 taisyklės neužkerta kelio taikyti nacionalinę civilinės atsakomybės sistemą, numatytą Civilinio kodekso 495 straipsnio 3 dalyje.

19 J. J. Neto de Sousa pareiškė ieškinį Portugalijos valstybei *Tribunal da Comarca do Porto-Este (Penafiel)* (Porto Este (Penafiel) pirmosios instancijos teismas, Portugalija), prašydamas priteisti iš jos 245 700 EUR sumą su palūkanomis, kad būtų atlyginta žala, jo patirta dėl klaidos, kurią atmesdamas jo apeliacinį skundą padarė *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas).

20 *Tribunal da Comarca do Porto-Este (Penafiel)* (Porto Este (Penafiel) pirmosios instancijos teismas, Portugalija) atmetus J. J. Neto de Sousa ieškinį, šis pateikė apeliacinį skundą *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apeliacinis teismas), be kita ko, teigdamas, kad *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas) klaidingai aiškino Antrosios direktyvos 3 straipsnį ir Trečiosios direktyvos 1 straipsnį, kuriuose numatyta motorinės transporto priemonės keleivių, kurie nėra vairuotojai, teisė į žalos, susijusios su kūno sužalojimais, kurią jie patyrė per eismo įvykį, atlyginimą, ir neįvykdė savo pareigos pagal SESV 267 straipsnį. J. J. Neto de Sousa taip pat paprašė *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apeliacinis teismas) pagal SESV 267 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui klausimą, nurodytą šio sprendimo 16 punkte.

21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas) priėmė sprendimą ne dėl to, ar žuvusiam keleiviui turi būti atlyginta žala, o dėl to, ar J. J. Neto de Sousa turi teisę į žalos atlyginimą, turint omenyje tai, kad jis yra atsakingas už eismo įvykį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad siekiant nustatyti, ar *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas) galėjo Teisingumo Teismui nepateikti prejudicinio klausimo, iš pradžių reikia išsiaiškinti, ar jam nurodytos Sąjungos teisės nuostatos yra aiškios ir nedviprasmiškos.

22 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal da Relação do Porto* (Porto apeliacinis teismas, Portugalija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar [Antrosios ir Trečiosios direktyvų] nuostatomis draudžiama nacionalinės teisės normoje numatyti turtinės žalos atlyginimą eismo įvykį sukėlusiam vairuotojui tuo atveju, kai žūsta jo sutuoktinė, važiavusi transporto priemone kaip keleivė, kaip numatyta [Dekreto įstatymo Nr. 522/85] 7 straipsnio 3 dalies nuostatose?“

**Dėl prejudicinio klausimo**

23 Visų pirma primintina, kad iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, jog pagal nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrą, įtvirtintą SESV 267 straipsnyje, pastarasis nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris leistų išspręsti šio nagrinėjamą ginčą. Į tai atsižvelgdamas Teisingumo Teismas prireikus turi performuluoti jam pateiktus klausimus. Be to, Teisingumo Teismas gali manyti esant reikalinga atsižvelgti į Sąjungos teisės nuostatas, kurių nacionalinis teismas nebuvo nurodęs savo klausime (2017 m. vasario 1 d. Sprendimo *Município de Palmela*, C-144/16, EU:C:2017:76, 20 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

24 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad sprendime, kuriame *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas) esą pažeidė Antrosios ir Trečiosios direktyvų nuostatas, tas teismas padarė išvadą, jog taikytina Portugalijos teisė, o būtent Civilinio kodekso 483 straipsnis ir 495 straipsnio 3 dalis, neleidžia J. J. Neto de Sousa gauti jo prašomo žalos atlyginimo.

25 Šiomis aplinkybėmis reikia suprasti, kad pateiktu klausimu siekiama išsiaiškinti, ar Sąjungos teisės aktai dėl privalomojo draudimo turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiama nacionalinės teisės norma, kurioje nenumatyta motorinės transporto priemonės vairuotojo, atsakingo už eismo įvykį, per kurį žuvo jo sutuoktinė, važiavusi šioje transporto priemonėje kaip keleivė, teisė į turtinės žalos, kurią jis patyrė dėl šios žūties, atlyginimą.

26 Šiuo aspektu reikėtų priminti, jog iš Pirmosios ir Antrosios direktyvų preambulių matyti, kad jomis siekiama, pirma, užtikrinti laisvą ir transporto priemonių, kurių įprasta buvimo vieta yra Sąjungos teritorijoje, ir jose esančių asmenų judėjimą ir, antra, garantuoti, kad nukentėjusieji šių transporto priemonių sukeltuose eismo įvykiuose būtų vertinami vienodai, neatsižvelgiant į konkrečią Sąjungos teritorijos vietą, kur įvyko eismo įvykis (2011 m. birželio 9 d. Sprendimo *Ambrósio Lavrador ir Olival Ferreira Bonifácio*, C-409/09, EU:C:2011:371, 23 punktas ir 2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 26 punktas).

27 Taigi Pirmąja direktyva, papildyta Antrąja ir Trečiąja direktyvomis, valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad draudimo apsauga apimtų motorinių transporto priemonių, kurių įprasta buvimo vieta yra jų teritorijoje, valdytojų civilinę atsakomybę, be kita ko, patikslinamos žalos rūšys bei tretieji žalą patyrę asmenys, kuriuos šio draudimo apsauga turėtų apimti (2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 27 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

28 Tačiau reikia priminti, jog pareiga, kad civilinės atsakomybės draudimas apimtų tretiesiems asmenims motorinėmis transporto priemonėmis padarytą žalą, nėra tas pats, kas šios žalos atlyginimo remiantis apdraustojo asmens civiline atsakomybe apimtis. Pirmoji apibrėžiama ir garantuojama Sąjungos teisės aktais, o antroji iš esmės reglamentuojama nacionalinėje teisėje (2011 m. kovo 17 d. Sprendimo *Carvalho Ferreira Santos*, C-484/09, EU:C:2011:158, 31 punktas ir 2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 28 punktas).

29 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog iš Pirmosios, Antrosios ir Trečiosios direktyvų tikslo ir jų teksto matyti, kad jomis nesiekiama suderinti civilinės atsakomybės sistemų valstybėse narėse ir kad dabar galiojančioje Sąjungos teisėje valstybėms narėms palikta laisvė nustatyti transporto priemonių eismo įvykiams taikomą civilinės atsakomybės sistemą (2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 29 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

30 Taigi valstybės narės privalo užtikrinti, kad pagal jų nacionalinę teisę taikytina motorinių transporto priemonių valdytojų civilinė atsakomybė būtų apdrausta laikantis trijų minėtų direktyvų nuostatų (2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 30 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

31 Be to, įgyvendindamos šią kompetenciją jos turi laikytis Sąjungos teisės, o nacionalinės teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios per transporto priemonių eismo įvykius patirtos žalos atlyginimą, negali panaikinti Pirmosios, Antrosios ir Trečiosios direktyvų veiksmingumo (šiuo klausimu žr. 2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 31 punktą).

32 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad šios direktyvos netektų veiksmingumo, jei remiantis bendrais ir abstrakčiais kriterijais apibrėžtu nacionalinės teisės aktu dėl nukentėjusiojo prisidėjimo prie žalos atsiradimo iš jo būtų atimta teisė į privalomojo draudimo mokamą žalos atlyginimą arba tokia teisė būtų neproporcingai apribota (2011 m. birželio 9 d. Sprendimo *Ambrósio Lavrador ir Olival Ferreira Bonifácio*, C-409/09, EU:C:2011:371, 29 punktas ir 2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 32 punktas).

33 Vis dėlto dėl pagrindinės bylos reikia pažymėti, kad J. J. Neto de Sousa teisei į žalos atlyginimą neigiamą poveikį daro ne motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės apimties apribojimas draudimo nuostatomis, o taikytina nacionalinė civilinės atsakomybės sistema.

34 Pagrindinėje byloje nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose, išaiškintuose *Supremo Tribunal de Justiça* (Aukščiausiasis Teismas), nenumatyta motorinės transporto priemonės vairuotojo, atsakingo už eismo įvykį, teisė į žalos, kurią jis patyrė per šį eismo įvykį, atlyginimą.

35 Taigi šiuo teisės aktu nėra apribojama apdraustojo asmens civilinės atsakomybės už žalą, padarytą tretiesiems asmenims, draudimo apimtis (pagal analogiją žr. 2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 35 punktą).

36 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami nacionalinės teisės aktai neturi neigiamos įtakos Sąjungos teisėje numatytai garantijai, kad motorinių transporto priemonių valdytojų civilinė atsakomybė, apibrėžta pagal taikytiną nacionalinę teisę, būtų apdrausta laikantis Pirmosios, Antrosios ir Trečiosios direktyvų nuostatų (pagal analogiją žr. 2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 38 punktą).

37 Šios išvados nepaneigia tai, kad J. J. Neto de Sousa materialinę žalą patyrė dėl savo sutuoktinės, kuri kaip keleivė važiavo jo vairuojamoje transporto priemonėje jo sukelto eismo įvykio metu, žūties. Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytos informacijos matyti, kad pagrindinė byla susijusi ne su nukentėjusiojo asmens, kuris į eismo įvykį patekusioje transporto priemonėje važiavo kaip keleivis, teise į patirtos žalos atlyginimą, o su už šį įvykį atsakingo vairuotojo teise į tokį atlyginimą.

38 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Pirmąją, Antrąją ir Trečiąją direktyvas reikia aiškinti kaip nedraudžiančias nacionalinės teisės normos, kurioje nenumatyta motorinės transporto priemonės vairuotojo, atsakingo už eismo įvykį, per kurį žuvo jo sutuoktinė, kuri šioje transporto priemonėje važiavo kaip keleivė, teisė į turtinės žalos, kurią jis patyrė dėl šios žūties, atlyginimą.

## Dėl bylinėjimosi išlaidų

39 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

**1972 m. balandžio 24 d. Tarybos direktyvą 72/166/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo įgyvendinimu, suderinimo, 1983 m. gruodžio 30 d. Antrąją Tarybos direktyvą 84/5/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo, iš dalies pakeistą 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/14/EB, ir 1990 m. gegužės 14 d. Trečiąją Tarybos direktyvą 90/232/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo reikia aiškinti kaip nedraudžiančias nacionalinės teisės normos, kurioje nenumatyta motorinės transporto priemonės vairuotojo, atsakingo už eismo įvykį, per kurį žuvo jo sutuoktinė, kuri šioje transporto priemonėje važiavo kaip keleivė, teisė į turtinės žalos, kurią jis patyrė dėl šios žūties, atlyginimą.**

Parašai.